

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.3.16
KOM(2011) 126 galutinis

2011/0059 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių
su sutuoktinių turto teisiniu režimu**

{KOM(2011) 125 galutinis}
{KOM(2011) 127 galutinis}
{SEK(2011) 327 galutinis}
{SEK(2011) 328 galutinis}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Bendrosios aplinkybės

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąjunga sukuria laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės ir skirtingos teisės sistemos. Šio straipsnio 4 dalyje numatyta, kad Sąjunga sudaro palankias sąlygas pasinaudoti teisingumu, ypač taikydama teisminių ir neteisminių sprendimų civilinėse bylose tarpusavio pripažinimo principą. Tos pačios sutarties 81 straipsnyje aiškiai paminėtos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti „teisminių ir neteisminių sprendimų tarpusavio pripažinimą ir vykdymą valstybėse narėse“, taip pat „valstybėse narėse teisės ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumą“. Šiuo pagrindu jau priimta įvairių priemonių, visų pirma Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, tačiau sutuoktinių turto teisinis režimas į jų taikymo sritį neįeina.

Priimti europinę priemonę, kuria būtų reglamentuojamas sutuoktinių turto teisinis režimas, jau buvo vienas iš 1998 m. Vienos veiksmų plano prioritetų. 2000 m. lapkričio 30 d. Tarybos priimtoje Teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo programoje¹ numatyta parengti priemonę, kuria būtų reglamentuojama jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su „sutuoktinių turto teisiniu režimu ir nesusituokusių porų išsiskyrimo turтинėmis pasekmėmis“, pripažinimas bei vykdymas. 2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Hagos programoje², kurioje nustatyta, kad svarbiausias prioritetas – 2000 m. Tarpusavio pripažinimo programos įgyvendinimas, Komisija raginta pateikti žaliąją knygą dėl „teisės normų, reguliuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą“, ir pabrėžė, kad iki 2011 m. būtina priimti šios srities priemonę.

2009 m. gruodžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Stokholmo programoje taip pat paminėta, kad tarpusavio pripažinimo principas turi būti taikomas ir sutuoktinių turto teisiniam režimui bei partnerystės nutraukimo turтинėmis pasekmėms.

2010 m. spalio 27 d. priimtame dokumente „2010 m. ES pilietybės ataskaita. Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“³ Komisija nurodė, kad tarptautinių porų netikrumas dėl turтинių teisių yra viena pagrindinių kliūčių, su kuriomis ES piliečiai vis dar susiduria kasdieniame gyvenime, ES teisėmis naudodamiesi užsienyje. Todėl ataskaitoje Komisija pranešė, kad šiai padėčiai ištaisyti 2011 m. priims teisės akto pasiūlymą, kuris tarptautinėms poroms (sutuoktiniams arba registruotiems partneriams) sudarys sąlygas lengviau išsiaiškinti, kurie teismai turi jurisdikciją ir kurios valstybės narės teisė taikytina jų turтинėms teisėms.

1.2. Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Asmenims daugiau judant vidaus sienų neturinčioje erdvėje, gerokai pagausėjo sąjungų tarp skirtingų valstybių narių piliečių, be to, šios poros įsikuria valstybėje narėje, kurios pilietybės neturi, ir neretai įsigyja kelių Sąjungos šalių teritorijoje esantį turtą. Iš 2003 m. konsorciumo

¹ OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

² OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

³ COM(2010) 603.

ASSER-UCL atlikto tyrimo⁴ matyti, koks svarbus Sąjungoje tarpvalstybinių porų reiškinys ir kokių praktinių bei teisinių sunkumų jos patiria kasdien valdydamos turtą ir jį dalydamos dėl santuokos ar partnerystės nutraukimo arba vieno iš sutuoktinių ar partnerių mirties. Šiuos sunkumus neretai lemia dideli taikytinų materialinės ir tarptautinės privatinės teisės normų, kuriomis reglamentuojamos turtinės santuokos pasekmės, skirtumai.

Dėl santuokai ir registruotai partnerystei būdingų ypatumų ir skirtingų teisinių šių formų sąjungos pasekmių Komisija teikia dviejų atskirų reglamentų pasiūlymus: vieną dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu, o kitą – dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis.

Šiuo pasiūlymu visų pirma siekiama sukurti Europos Sąjungoje aiškius teisinio reglamentavimo pagrindus, apimančius su sutuoktinių turto teisiniu režimu susijusios jurisdikcijos ir taikytinos teisės nustatymą, taip pat palengvinti teismo sprendimų ir kitų dokumentų judėjimą iš vienos valstybės narės į kitą.

2. KONSULTACIJŲ REZULTATAI IR POVEIKIO VERTINIMAS

Prieš rengiant šį pasiūlymą išsamiai konsultuotasi su valstybėmis narėmis, kitomis institucijomis ir visuomene. 2006 m. liepos 17 d., po 2003 m. atlikto tyrimo, Komisija paskelbė žaliąją knygą „Dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą“⁵, kuria pradėtos išsamios šios srities konsultacijos. Pasiūlymui parengti Komisija įsteigė ekspertų grupę „PRM/III“. 2008–2010 m. įvyko penki šios grupės, sudarytos iš skirtingai Europos teisei kultūrai atstovaujančių įvairių profesijų suinteresuotų asmenų. Be to, 2009 m. rugsėjo 28 d. Komisija surengė viešąjį posėdį, kuriame diskusijos su maždaug šimtu dalyvių patvirtino, kad būtina priimti jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo klausimus apimančią Sąjungos priemonę, susijusią su sutuoktinių turto teisiniu režimu. 2010 m. kovo 23 d. taip pat surengtas posėdis su nacionaliniais ekspertais, kuriame apžvelgti pagrindiniai tuo metu rengto pasiūlymo aspektai.

Pagaliau, Komisija atliko bendrą abiejų reglamentų – dėl sutuoktinių turto teisinio režimo ir dėl registruotos partnerystės turtinių pasekmių – pasiūlymų poveikio tyrimą. Jis pridedamas prie šio pasiūlymo.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 3 dalis, kuria Tarybai suteikiami įgaliojimai pasikonsultavus su Europos Parlamentu priimti tarpvalstybinio pobūdžio šeimos teisės priemonės.

⁴ Susituokusių ir nesusituokusių porų turto teisinio režimo tarptautinėje privatinėje teisėje ir Sąjungos valstybių narių teisėje tyrimas, konsorciumas ASSER-UCL, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

⁵ COM(2006) 400.

Sutuoktinių turto teisinis režimas taikomas tuomet, kai tam tikrus asmenis sieja šeimos santykiai. Nors sutuoktinių turto teisiniu režimu reglamentuojami sutuoktinių ir sutuoktinių bei trečiųjų asmenų turtiniai santykiai, jis taip glaudžiai susijęs su santuokos institutu, kad turi būti laikomas šeimos teisės klausimu. Jis atsiranda su santuoka ir išnyksta jai nutrūkus (dėl vieno iš sutuoktinių mirties, santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium).

Pasiūlymo tikslas – sudaryti išsamų sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos tarptautinės privatinės teisės normų rinkinį. Todėl pasiūlyme nagrinėjami jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu, klausimai. Pasiūlyme pateiktos normos taikytinos tik tarpvalstybinio pobūdžio situacijoms.

3.2. Subsidiarumo principas

Pasiūlymo tikslai gali būti pasiekti tik priėmus bendras sutuoktinių turto teisinio režimo normas, kurios, siekiant užtikrinti piliečiams teisinį saugumą ir numatomumą, turi būti vienodos. Taigi, vienašališki valstybių narių veiksmai prieštarautų šiam tikslui. Šioje srityje galioja dvi Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos konvencijos: 1905 m. liepos 17 d. Konvencija dėl įstatymų, susijusių su santuokos pasekmėmis sutuoktinių teisėms ir pareigoms tarpusavio santykių ir turto atžvilgiu, kolizijos ir 1978 m. kovo 14 d. Konvencija dėl sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės, tačiau šios konvencijos ratifikuotos tik trijų valstybių narių ir nepadedą spręsti šiame pasiūlyme nagrinėjamų problemų, kurių mastą atskleidė tiek poveikio tyrimas, tiek viešos konsultacijos. Turint omenyje piliečių patiriamų problemų pobūdį ir mastą tikslai gali būti pasiekti tik Sąjungos lygmeniu.

3.3. Proporcingumo principas

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes apsiriboja tik tuo, kas būtina jo tikslams pasiekti. Pasiūlymu valstybių narių sutuoktinių turto teisinio režimo reglamentavimas nederinamas. Jis taip pat nedaro poveikio valstybių narių sutuoktinių turto padalijimo apmokestinimui valstybėse narėse. Pasiūlymu piliečiams nebus užkrauta finansinė ar administracinė našta, menka papildoma našta teks tik nacionalinės valdžios institucijoms.

3.4. Poveikis pagrindinėms teisėms

Remdamasi Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija⁶, Komisija patikrino, ar pasiūlymu nepažeidžiamos chartijoje išdėstytos teisės.

Pasiūlymu nepažeidžiama chartijos 7 straipsnyje numatyta teisė į privatų ir šeimos gyvenimą ir 9 straipsnyje įtvirtinta teisė tuoktis ir kurti šeimą, užtikrinamos nacionalinės teisės aktais.

Chartijos 17 straipsnyje minėta teisė į nuosavybę sustiprinta. Partneriai galės veiksmingiau naudotis teise į nuosavybę, jei galės numatyti, kurios valstybės teisės bus taikoma visam jų turtui.

Komisija taip pat patikrino, ar atsižvelgta į 21 straipsnį, kuriuo draudžiama bet kokia diskriminacija.

Pagaliau, siūlomomis nuostatomis gerinamas piliečių, visų pirma susituokusių porų, teisės kreiptis į teismus įgyvendinimas Sąjungoje. Nuostatomis palengvinamas Pagrindinių teisių chartijos

⁶ Komisijos komunikatas COM (2010) 573, 2010 10 19.

47 straipsnio, kuriuo užtikrinama teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, įgyvendinimas. Numatant objektyvius jurisdikciją turinčio teismo nustatymo kriterijus, užkertamas kelias paraleliems teismo procesams ir skubotų aktyviausios šalies ieškinių teikimui teismams.

3.5. Pasirinkta priemonė

Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir numatomumą, reikia laikytis aiškių, vienodų normų ir pasirinkti reglamento formą. Siūlomos jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų judėjimo normos yra išsamios ir tikslios, tad jų nereikia perkelti į nacionalinę teisę. Teisinio saugumo ir numatomumo tikslus būtų sunku pasiekti, jei valstybės narės turėtų laisvę normas taikyti savo nuožiūra.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI, PAPRASTINIMAS IR DERĖJIMAS SU KITOMIS SĄJUNGOS POLITIKOS SRITIMIS

4.1. Poveikis biudžetui

Pasiūlymas neturės poveikio Sąjungos biudžetui.

4.2. Paprastinimas

Suderinus jurisdikcijos normas, gerokai supaprastės teismo procesai: taip bus galima pagal bendras normas nustatyti, kuris teismas turi jurisdikciją nagrinėti sutuoktinių turto teisinio režimo bylą. Teismų, kuriems pareikštas ieškinys dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium, santuokos pripažinimo negaliojančia arba paveldėjimo, jurisdikcijai pagal dabartines arba būsimas Sąjungos priemones priskyrus su juo susijusias sutuoktinių turto teisinio režimo bylas, bus sudarytos sąlygos, kad tas pats teismas nagrinėtų visus su piliečio situacija susijusius aspektus.

Suderinus kolizines normas, gerokai supaprastės teismo procesai, nes įvedus bendras normas, kurios pakeis valstybėse narėse galiojančias kolizines normas, piliečiai galės nustatyti taikytiną teisę.

Pagaliau, siūlomomis teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normomis bus palengvintas jų judėjimas iš vienos valstybės narės į kitą.

4.3. Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Šį pasiūlymą Komisija teikia įgyvendindama minėtoje 2010 m. Sąjungos pilietybės ataskaitoje nustatytą tikslą šalinti kliūtis, su kuriomis Sąjungos piliečiai susiduria, kasdieniame gyvenime naudodamiesi ES teisėmis.

5. STRAIPSNIŲ AIŠKINIMAS

5.1. I skyrius. Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1 straipsnis

Sutuoktinių turto teisinio režimo sąvoka turi būti aiškinama autonomiškai ir apimti tiek su kasdieniu sutuoktinių turto valdymu, tiek su jo padalijimu dėl gyvenimo skyrium arba vieno iš sutuoktinių mirties susijusius aspektus.

Sprendžiant, kokias sritis apims būsima priemonė, pasirinkta sudaryti baigtinį reglamento taikymo sričiai nepriklausančių klausimų sąrašą. Antai reglamento taikymo sričiai nepriklausys galiojančiuose Sąjungos reglamentuose jau nagrinėti klausimai, pvz., sutuoktiniais tenkančios išlaikymo prievolės⁷, ir su dovanojimo sandorio galiojimu bei pasekmėmis susiję klausimai⁸. Reglamento taikymo sričiai nepriklauso ir paveldėjimo teisės klausimai.

Reglamentas neturi poveikio daiktinių teisių į turtą pobūdžiui, turto ir teisių kvalifikavimui, taip pat šių teisių turėtojo prerogatyvų nustatymui.

Reglamento taikymo sričiai taip pat nepriklauso turtinių teisių viešinimas, visų pirma žemės kadastro veikimas ir įregistravimo arba neįregistravimo registre pasekmės.

2 straipsnis

Siekiant šiame reglamente pateiktų sąvokų nuoseklumo, lengvesnio suvokimo ir vartojimo, kai kurių iš jų apibrėžtys paimtos iš kitų Sąjungos priemonių, kurios šiuo metu taikomos arba dėl kurių tebevyksta derybos.

Be to, siūloma teismo sąvokos apibrėžtis suformuluota taip, kad apimtų institucijas ir asmenis, vykdančius jiems teismo perduotas funkcijas arba jo paskirtus, ir kad šių institucijų priimti dokumentai būtų pripažįstami bei vykdomi kitoje nei juos priėmusioje valstybėje narėje taip, kaip teismo sprendimai.

5.2. II skyrius. Jurisdikcija

Teismo procesai, kuriuose nagrinėjamos sutuoktinių turto teisinio režimo bylos, neretai susiję su turto padalijimu santuokiniam gyvenimui pasibaigus dėl vieno iš sutuoktinių mirties arba gyvenimo skyrium.

Šiuo reglamentu visų pirma siekiama sudaryti sąlygas, kad įvairias susijusias piliečių bylas nagrinėtų tos pačios valstybės narės teismai. Šiuo tikslu reglamentu užtikrinamas teismų, į kuriuos kreiptasi dėl sąjungos turtinių aspektų, jurisdikcijos nustatymo normų derėjimas su jau galiojančiomis arba kitose Europos priemonėse numatytomis normomis.

3 straipsnis

Taigi, kad mirus vienam iš sutuoktinių, teismas, į kurį kreiptasi, galėtų nagrinėti mirusio sutuoktinio palikimo ir kartu jo turto padalijimo aspektus, šiame straipsnyje numatoma, kad, remiantis Reglamentu dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti pasiūlyme numatytais normomis, teismui, turinčiam jurisdikciją nagrinėti paveldėjimo ir testamentų bylas, taip pat suteikiama jurisdikcija nagrinėti paveldėto ir testamentu palikto sutuoktinių turto padalijimo bylas.

⁷ Reglamentuojamos Reglamentu (EB) Nr. 4/2009 (OL L 7, 2009 1 10, p. 1).

⁸ Reglamentuojami Reglamentu (EB) Nr. 593/2008 (OL L 177, 2008 7 4, p. 6).

4 straipsnis

Panašiai, pagal Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 nuostatas jurisdikciją nagrinėti santuokos nutraukimo, pripažinimo negaliojančia arba gyvenimo skyrium bylas turintis teismas galės, jei sutuoktiniai sutinka, nagrinėti ir jų turto padalijimo dėl gyvenimo skyrium klausimą bei kitus šioje byloje kilusius klausimus, susijusius su jų turto teisiniu režimu.

5 straipsnis

Šiame straipsnyje, be kitų nuostatų, numatomos jurisdikcijos normos, taikytinos kitais nei paveldėjimo ar gyvenimo skyrium atvejais (pvz., sutuoktinių iniciatyva pakeitus turto teisinį režimą). Remiantis hierarchiniu siejamųjų kriterijų sąrašu, galima nustatyti, kurios valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti su sutuoktinių turto teisiniu režimu susijusias bylas.

Siūlomi kriterijai – sutuoktinių bendra įprastinė gyvenamoji vieta, sutuoktinių bendra paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta (jei vienas iš jų joje tebegyvena) arba atsakovo įprastinė gyvenamoji vieta – taikomi plačiai ir neretai sutampa su sutuoktinių turto buvimo vieta.

6 straipsnis

Jei taikant ankstesnius straipsnius nenustatyta nė vienos valstybės narės jurisdikcija, pagal šį straipsnį galima nustatyti, kurios valstybės narės teismai išimties tvarka galės nagrinėti bylą. Šia norma užtikrinama sutuoktinių ir suinteresuotų trečiųjų asmenų galimybė kreiptis į teismus, jei vieno arba abiejų sutuoktinių turtas ar jo dalis yra šios valstybės narės teritorijoje, taip pat jei abu sutuoktiniai turi šios valstybės narės pilietybę.

5.3. III skyrius. Taikytina teisė

15 straipsnis

Reglamente pasirinktas vientisas režimas: visam sutuoktinių turtui taikoma vienintelė – sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina – teisė.

Viena iš galimybių būtų nekilnojamajam turtui, kuris yra ypatinga porų nuosavybės dalis, taikyti valstybės, kurioje jis yra, teisę (*lex rei sitae*), bet taip būtų sudarytos sąlygos tam tikram sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės susiskaldymui. Toks sprendimas keltų sunkumų, visų pirma padalijant sutuoktinių turtą, nes turėtų nepageidaujamų pasekmių sutuoktinių turto teisinio režimo vientisumui (nors visoms skoloms ir išipareigojimams būtų taikomas vienodas reglamentavimas) ir lemtų skirtingų valstybių teisės taikymą atskiriems sutuoktinių turtą sudarantiems objektams. Todėl reglamente numatoma, kad sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė, pasirinkta sutuoktinių arba, jiems nepasirinkus taikytinos teisės, nustatyta remiantis kitomis nuostatomis, bus taikoma visam – kilnojamajam arba nekilnojamajam – sutuoktinių turtui, neatsižvelgiant į jo buvimo vietą.

16 straipsnis

Per konsultacijas visuotinai sutarta palikti bylos šalims tam tikrą laisvę nustatant turto teisiniam režimui taikytiną teisę. Sutuoktiniams suteikta galimybė pasirinkti šią teisę turi būti reglamentuojama, kad nebūtų pasirinkta menkai su esama ar pakitusia poros padėtimi tesusijusi teisė, ir susijusi su vieno iš sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos arba pilietybės valstybės teise.

17 straipsnis

Daugelyje valstybių narių dauguma sutuoktinių nepriima aiškaus sprendimo dėl jų turto teisiniam režimui taikytinos teisės, todėl būtina numatyti visoms valstybėms narėms bendras tokioms situacijoms taikytinos teisės nustatymo nuostatas. Remiantis hierarchiniu objektyvių siejamųjų kriterijų sąrašu, galima nustatyti, kurios valstybės narės teisė turi būti taikoma, ir taip užtikrinti numatomumą tiek sutuoktiniams, tiek tretiesiems asmenims. Pagal šiuos kriterijus santuokinio gyvenimo faktinės aplinkybės, pvz., kiek tai susiję su sutuoktinių pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos nustatymu, derinamos su būtinybe sudaryti sąlygas lengvai nustatyti sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę.

18 straipsnis

Be sutuoktiniams suteiktos galimybės pasirinkti taikytiną teisę sudarant santuoką (16 straipsnis), šiuo straipsniu leidžiama pasirinkti teisę vėlesniu santuokinio gyvenimo etapu. Panašiai, sutuoktiniai, pasirinkę taikytiną teisę sudarydami santuoką, gali vėliau nuspręsti šią teisę pakeisti kita.

Pakeisti taikytiną teisę galima tik pačių sutuoktinių noru. Siekiant išvengti teisinio nesaugumo, reglamente nenumatytas automatiškas taikytinos teisės pakeitimas, šalims neišreiškus tokio noro arba jų apie tai neinformavus.

Be to, siekiant išvengti, kad sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės pakeitimas nesukeltų sutuoktiniams nepageidaujamų pasekmių, pakeitimas turi turėti pasekmių tik ateičiai, nebent sutuoktiniai aiškiai nuspręstų dėl jo galiojimo atgaline data.

Užtikrinama trečiųjų asmenų teisių apsauga nuo jų interesus galinčio pažeisti sutuoktinių turto teisinio režimo pakeitimo, nes reglamente numatyta, kad sutuoktinių turto teisinio režimo pakeitimas turės pasekmių tik bylos šalims, tačiau trečiųjų asmenų teisės nebus nepažeistos.

19–20 straipsniai

Šiose nuostatose numatytos normos dėl taikytinos teisės pasirinkimo formos reikalavimų ir dėl vedybų sutarties formos. Jomis taip pat siekiama padėti apsaugoti pažeidžiamus asmenis – neretai iš sutuoktinių silpnesnė žmona.

22 straipsnis

Siekiant atsižvelgti į nacionalines normas, visų pirma dėl šeimos būsto apsaugos, šia nuostata leidžiama vietoj užsienio teisės valstybėje narėje taikyti nacionalinę teisę. Todėl siekdama apsaugoti šeimos būstą, valstybė narė, kurios teritorijoje yra šis būstas, galės taikyti savas šeimos būsto apsaugos normas. Išimties tvarka ši valstybė gali bet kuriam jos teritorijoje gyvenančiam asmeniui taikyti veikiau savo teisę nei paprastai tokiais atvejais taikytinos teisės nuostatas arba vedybų sutarties, kurią šis asmuo sudarė kitoje valstybėje narėje, teisės nuostatas.

5.4. IV skyrius. Pripažinimas, vykdytinumas ir vykdymas

Pasiūlyme numatomas laisvas teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu, judėjimas. Taip užtikrinamas tarpusavio pripažinimas, grindžiamas iš valstybių narių integracijos Europos Sąjungoje kylančiu tarpusavio pasitikėjimu.

Konkreči laisvo judėjimo išraiška – vienoda kitos valstybės narės teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo bei vykdymo procedūra. Ši procedūra pakeičia šiuo metu įvairiose valstybėse narėse taikomas procedūras. Europos lygmeniu taip pat suderinami ir iki minimumo sumažinami nepripažinimo arba atsisakymo vykdyti pagrindai. Jie pakeičia įvairius, neretai platesnius šiuo metu nacionaliniu lygmeniu taikomus pagrindus.

Teismo sprendimai

Siūlomos teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normos atitinka paveldėjimo pasiūlyme numatytas nuostatas. Jose daroma nuoroda į civilinėse ir komercinėse bylose taikomą egzekvatūros procedūrą. Todėl vienos valstybės narės teismo sprendimas pripažįstamas kitose valstybėse narėse be ypatingų formalumų. Kad teismo sprendimas būtų vykdomas, ieškovas vykdančiojoje valstybėje narėje turės pradėti vienodą teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procedūrą. Procedūra vienašališka ir iš pradžių apsiriboja dokumentų tikrinimu. Tik vėliau, jei atsakovas prieštarauja, teisėjas nagrinės galimus atsisakymo vykdyti pagrindus. Šiais pagrindais užtikrinama tinkama atsakovų teisių apsauga.

Šios normos atspindi didelę šios srities pažangą, palyginti su dabartine padėtimi. Šiuo metu teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas reglamentuojamas valstybių narių teise arba kai kurių valstybių narių sudarytais dvišaliais susitarimais. Valstybės narės ne tik taiko skirtingas procedūras, bet ir reikalauja skirtingų dokumentų teismo sprendimui dėl paskelbimo vykdytinu priimti, be to, vadovaujasi skirtingais atsisakymo vykdyti užsienio teismų sprendimus pagrindais.

Kaip jau paaiškinta, šis reglamentas yra pirmoji šeimos teisės priemonė, susijusi su sutuoktinių turto teisiniu režimu (žr. 3.1 punktą). Atsižvelgiant į šį savitą kontekstą, laisvam teismo sprendimų judėjimui taikoma šiuo metu galiojančiame Briuselio I reglamente⁹ nustatyta egzekvatūros procedūra.

Vis dėlto panaikinti tarpinę (egzekvatūros) procedūrą, kaip tai buvo padaryta kitose srityse, būtų galima numatyti vėliau, įvertinus šiame reglamente pateiktas normas ir teismo bendradarbiavimo sutuoktinių turto teisinio režimo bylose, taip pat kitose susijusiose srityse, ypač įgyvendinant Briuselio IIa reglamentą¹⁰, raidą.

Dokumentai, parengti šio reglamento 2 straipsnyje pateikiamą teismo apibrėžtį atitinkančių institucijų, kurios vykdo teismo joms perduotus įgaliojimus arba yra jo paskirtos, bus prilyginami teismo sprendimams ir todėl jiems bus taikomos šiame skyriuje numatytos pripažinimo ir vykdymo nuostatos.

Autentiški dokumentai

Atsižvelgiant į praktinę autentiškų dokumentų svarbą sutuoktinių turto teisiniam režimui ir siekiant užtikrinti šio reglamento derėjimą su kitomis Sąjungos priemonėmis, šiuo reglamentu turi būti užtikrintas jų pripažinimas ir tokiu būdu jų laisvas judėjimas.

⁹ OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

¹⁰ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

Autentiškų dokumentų pripažinimas reiškia, kad užregistruoto dokumento turinys ir jame užfiksuoti faktai turi tokią pat įrodomąją galią ir, kiek tai susiję su vykdymu, jiems taikoma tokia pat tikrumo prezumpcija, kaip ir jų kilmės šalyje.

5.5. V skyrius. Poveikis tretiesiems asmenims

Šiomis nuostatomis siekiama sutuoktinių teisinį saugumą suderinti su trečiųjų asmenų apsauga nuo normos, kurios jie negalėjo žinoti arba numatyti, taikymo. Valstybėms narėms paliekama teisė numatyti, kad jei sutuoktinis sudarė sandorį su jų teritorijoje gyvenančiu trečiuoju asmeniu, jis galės remtis savo turto teisinio režimo normomis tik tuomet, jei režimas buvo paskelbtas šioje valstybėje narėje arba jei trečiasis asmuo buvo arba turėjo būti apie tai informuotas.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹¹,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹²,

atsižvelgdama į Regionų komiteto nuomonę¹³,

spręsdama pagal specialią teisėkūros procedūrą,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama palaipsniui sukurti šią erdvę, Sąjunga turi priimti teismo bendradarbiavimo tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose priemones.
- (2) 1999 m. spalio 15 d. ir 16 d. Taryboje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad teisminių institucijų sprendimų ir kitų nutarimų tarpusavio pripažinimo principas yra teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose kertinis akmuo, ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti šiam principui įgyvendinti skirtą priemonių programą.
- (3) 2000 m. lapkričio 30 d. Taryba priėmė Teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo principo įgyvendinimo priemonių programos projektą¹⁴. Programoje apibūdintos kolizinių normų derinimo priemonės, skirtos teismo sprendimų tarpusavio pripažinimui palengvinti. Numatyta parengti vieną ar daugiau teismo sprendimų, susijusių su sutuoktinių turto teisiniu režimu ir partnerystės nutraukimo turtinėmis pasekmėmis, tarpusavio pripažinimo priemonių.

¹¹ OL C [...], p. [...].

¹² OL C [...], p. [...].

¹³ OL C [...], p. [...].

¹⁴ OL C 12, 2001 1 15, p. 1.

- (4) 2004 m. lapkričio 4–5 d. Briuselyje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba priėmė naują programą „Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“¹⁵. Šioje programoje Taryba paragino Komisiją pateikti žaliąją knygą dėl įstatymų, kuriais reglamentuojamas sutuoktinių turto teisinis režimas, kolizijos, jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo. Šioje programoje pabrėžta, kad iki 2011 m. būtina priimti šios srities priemonę.
- (5) 2006 m. liepos 17 d. Komisija priėmė žaliąją knygą „Dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto režimą, kolizijos, įskaitant jurisdikcijos ir tarpusavio pripažinimo klausimą“¹⁶. Šia žaliaja knyga pradėtos išsamios konsultacijos dėl visų sunkumų, kuriuos Europoje poros patiria dalydamosi bendrą turta, ir dėl teisinių priemonių padėčiai ištaisyti.
- (6) 2009 m. gruodžio mėn. Stokholmo programoje¹⁷, kuria nustatyti 2010–2014 m. teisingumo, laisvės ir saugumo prioritetai, taip pat paminėta, kad tarpusavio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ir sutuoktinių turto teisiniui režimui bei partnerystės nutraukimo turtinėms pasekmėms.
- (7) 2010 m. spalio 27 d. priimtame dokumente „2010 m. ES pilietybės ataskaita. „Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“¹⁸ Komisija pranešė, kad priims teisės akto pasiūlymą, kuris sudarys sąlygas pašalinti laisvo asmenų judėjimo kliūtis ir įveikti sunkumus, kuriuos poros patiria valdydamos arba dalydamos turta.
- (8) Siekiant užtikrinti susituokusių porų teisinį saugumą, susijusį su jų turta, ir joms suteikti tam tikrą galimybę numatyti taikytiną teisę, derėtų į vieną priemonę sujungti visas sutuoktinių turto teisinio režimo normas.
- (9) Norint pasiekti minėtus tikslus, šiuo reglamentu į vieną priemonę sujungiamos jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų dokumentų pripažinimo bei vykdymo, taip pat sutuoktinių turto teisinio režimo poveikio tretiesiems asmenims nuostatos.
- (10) Šiame reglamente nagrinėjami su sutuoktinių turto teisiniu režimu susiję klausimai. Jis neapima santuokos sąvokos, kuris apibrėžiama valstybių narių teise.
- (11) Į šio reglamento taikymo sritį turėtų įeiti visi civilinės teisenos klausimai, susiję su sutuoktinių turto teisiniu režimu: tiek kasdienis sutuoktinių turto valdymas, tiek jo padalijimas porai gyvenant skyriumi arba mirus vienam iš sutuoktinių.
- (12) Kadangi sutuoktiniams tenkančios tarpusavio išlaikymo prievolės reglamentuojamos 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje¹⁹, o dovanojimo sandorio galiojimas ir pasekmės nagrinėjami 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I)²⁰, šis reglamentas neturėtų būti taikomas šiems klausimams.

¹⁵ OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

¹⁶ COM(2006) 400.

¹⁷ OL C 115, 2010 5 4, p. 1.

¹⁸ COM(2010) 603.

¹⁹ OL L 7, 2009 1 10, p. 1.

²⁰ OL L 177, 2008 7 4, p. 6.

- (13) Šis reglamentas, kaip ir [Europos Parlamento ir Tarybos] reglamentas (ES) Nr. .../... [dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti]²¹, neturėtų būti taikomas ir su valstybių narių teisėje nustatytų daiktinių teisių pobūdžiu susijusiems klausimams, pvz., šių teisių viešinimui. Antai valstybės narės, kurioje yra vieno arba abiejų sutuoktinių turtas, teismai gali taikyti daiktinės teisės priemonės, susijusias su šio turto perleidimo arba šio turto perleidimo įregistravimu viešajame registre, jei tai numatyta šios valstybės narės teisėje.
- (14) Siekiant atsižvelgti į didėjančią porų judumą santuokinio gyvenimo metu ir paskatinti deramą teisingumo vykdymą, šiame reglamente pateiktose jurisdikcijos normose numatoma, kad sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, įskaitant turto padalijimą, susijusius su santuokos nutraukimu, gyvenimo skyrium ir santuokos pripažinimo negaliojančia bylomis, nagrinės valstybės narės teismai, kurie pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000²², turi jurisdikciją nagrinėti minėtas bylas.
- (15) Dėl tų pačių priežasčių sutuoktinių turto teisinio režimo klausimus, susijusius su vieno iš sutuoktinių mirtimi, turėtų nagrinėti pagal [Europos Parlamento ir Tarybos] reglamentą (ES) Nr. .../... [dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti] jurisdikciją nagrinėti šio sutuoktinio palikimo klausimus turintis teismas.
- (16) Jei sutuoktinių turto teisinio režimo klausimai nesusiję nei su santuokos nutraukimu, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia bylomis, nei su vieno iš sutuoktinių mirtimi, sutuoktiniai gali nuspręsti turto teisinio režimo klausimus teikti nagrinėti valstybės narės, kurios teisę jie pasirinko kaip taikytiną jų turto teisiniui režimui, teismams. Šis sprendimas išreiškiamas sutuoktinių susitarimu, kuris gali būti sudaromas bet kuriuo metu, net teismo proceso metu.
- (17) Šiuo reglamentu turi būti palikta galioti tam tikros valstybės narės teismų teritorinė jurisdikcija nagrinėti su sutuoktinių turto teisiniu režimu susijusius ieškinius nenagrinėjant palikimo dėl porų gyvenimo skyrium arba vieno iš sutuoktinių mirties bylų, ir visų pirma numatomas *forum necessitatis*, kad būtų užkirstas kelias atsisakymui vykdyti teisingumą.
- (18) Siekiant deramo teisingumo sistemos veikimo, reikia vengti, kad valstybėse narėse būtų priimami vienas kitam prieštaraujantys teismo sprendimai. Todėl šiame reglamente turi būti numatytos 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo²³ grindžiamos bendrosios procesinės normos.
- (19) Kad sutuoktiniai galėtų turtą valdyti lengviau, šiuo reglamentu jiems bus sudarytos sąlygos pasirinkti, kurios valstybės narės teisė, glaudžiai su jais susijusi dėl kiekvieno iš jų gyvenamosios vietos arba pilietybės, turėtų būti taikoma jų turtui, kuriam galioja

²¹ OL L [...], p. [...].

²² OL L 338, 2003 12 23, p. 1.

²³ OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

sutuoktinių turto teisinis režimas, kad ir koks būtų jo pobūdis ar buvimo vieta. Pasirinkti taikytiną teisę sutuoktiniai galės bet kuriuo metu: ne tik sudarydami santuoką, bet ir vėlesniu santuokinio gyvenimo etapu.

- (20) Turtinėms santuokos pasekmėms reglamentuoti sutuoktinių pasirinkta teisė, arba, jei tokios teisės jie nepasirinko, remiantis siejamaisiais kriterijais nustatyta teisė, turėtų būti taikoma net tuomet, jei ji nėra kurios nors valstybės narės teisė. Kad vienos valstybės narės teismams būtų lengviau taikyti kitos valstybės narės teisę, 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimu 2001/470/EB²⁴ sukurtas Europos teisminis tinklas civilinėse ir komercinėse bylose gali padėti teismams susipažinti su užsienio teisės nuostatomis.
- (21) Jei taikytina teisė nepasirenkama ir siekiant taikytinos teisės numatomumą suderinti su būtinybe užtikrinti teisinį saugumą, pirmiausia atsižvelgiant į santuokinio gyvenimo faktines aplinkybes, šiuo reglamentu reikia nustatyti suderintas kolizines normas remiantis hierarchiniu siejamųjų kriterijų sąrašu, kuris leistų nustatyti visam sutuoktinių turtui taikytiną teisę. Pirmiausia reikėtų vadovautis sutuoktinių pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos po santuokos sudarymo kriterijumi, o tik po to – sudarant santuoką sutuoktinių turėtos bendros pilietybės kriterijumi. Jei netenkinamas nė vienas iš šių kriterijų arba jei sudarydami santuoką bendrą dvigubą pilietybę turintys sutuoktiniai neturi pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos, tuomet kaip trečiuoju kriterijumi turėtų būti vadovaujamasi valstybės, su kuria, atsižvelgiant į visas aplinkybes, visų pirma į santuokos sudarymo vietą, abu sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai sudarant santuoką, teise.
- (22) Jei taikytina teisė nustatoma pagal pilietybę, reikia atsižvelgti į tai, kad kai kurios valstybės, kurių teisės sistema grindžiama bendrąja teise (angl. *common law*), siejamuoju kriterijumi laiko ne pilietybę, o gyvenamąją vietą.
- (23) Siekiant užtikrinti teisinį susitarimų saugumą ir užkirsti kelią sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės keitimui apie tai jų neinformuojant, sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytiną teisę turi būti keičiamas tik bylos šalims aiškiai pritariant. Pakeitimas, dėl kurio sutuoktiniai nusprendė, negalės galioti atgaline data, nebent sutuoktiniai tai būtų aiškiai nurodę. Bet kokių atveju tai negalės turėti poveikio trečiųjų asmenų teisėms ir anksčiau sudarytų dokumentų galiojimui.
- (24) Atsižvelgiant į sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinos teisės svarbą, reglamentu reikia numatyti tam tikras garantijas, kad sutuoktiniai arba būsimi sutuoktiniai suvoktų pasirinkimo pasekmes. Pasirinkimas turės būti įformintas pagal pasirinktos valstybės arba dokumento parengimo vietos valstybės vedybų sutartims taikomas teisės nuostatas ir bent jau suformuluotas raštu, datuotas bei pasirašytas abiejų sutuoktinių. Be to, reikės paisyti galimų papildomų pasirinktoje arba dokumento parengimo vietos valstybės teisėje nustatytų formos reikalavimų dėl tokių sutarčių galiojimo, viešinimo arba registravimo.
- (25) Išimtinėmis aplinkybėmis, siekiant užtikrinti viešuosius interesus, valstybių narių teismams turi būti suteikta galimybė nepaisyti užsienio teisės, jei konkrečiu atveju ši akivaizdžiai prieštarautų ginčo nagrinėjimo vietos viešajai tvarkai. Tačiau teismams neturėtų būti suteikta galimybė vadovautis viešosios tvarkos išimtimi siekiant nepaisyti kitos valstybės teisės arba atsisakyti pripažinti ar vykdyti kitoje valstybėje priimtą teismo sprendimą, parengtą autentišką dokumentą ir sudarytą teisminį susitarimą, jei tai prieštarautų Europos

²⁴ OL L 174, 2001 6 27, p. 25.

Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, ypač jos 21 straipsniui, kuriuo draudžiama bet kokios formos diskriminacija.

- (26) Kadangi kai kuriose valstybėse veikia dvi arba daugiau teisės sistemų ar normų rinkinių, susijusių su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais, reikia numatyti, kokia apimtimi šio reglamento nuostatos bus taikomos įvairiems šių valstybių teritoriniams vienetams.
- (27) Kadangi vienas iš šio reglamento tikslų yra valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų tarpusavio pripažinimas, jame turi būti numatytos Reglamentu (EB) Nr. 44/2001 grindžiamos teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo normos, kurios prireikus būtų priderinamos prie konkrečių šiame reglamente nagrinėjamos srities reikalavimų.
- (28) Siekiant atsižvelgti į tai, kad su sutuoktinių turto teisiniu režimu susiję klausimai valstybėse narėse nagrinėjami skirtingai, reglamentu turi būti užtikrintas autentiškų dokumentų pripažinimas ir vykdymas. Tačiau autentiški dokumentai negali būti prilyginti teismo sprendimams, kai kalbama apie jų pripažinimą. Autentiškų aktų pripažinimas reiškia, kad dokumento turinys turi tokią pat įrodomąją galią ir tokias pat pasekmes, kaip ir jų kilmės šalyje, ir jiems taikoma tikrumo prezumpcija, kuri gali būti paneigiama.
- (29) Nors sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teise turi būti reglamentuojami sutuoktinio ir trečiojo asmens teisiniai santykiai, šios teisės taikymo sąlygos turėtų būti nustatytos valstybės narės, kurioje yra sutuoktinio ar trečiojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje, kad būtų užtikrinta pastarojo apsauga. Antai šios valstybės narės teisėje galėtų būti numatyta, kad sutuoktinis savo turto teisinio režimo teise prieš trečiuosius asmenis gali remtis tik tuomet, jei įvykdytos šioje valstybėje narėje numatytos registravimo ir viešinimo sąlygos, nebent trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti, kurios valstybės teisė taikytina sutuoktinių turto teisiniam režimui.
- (30) Kad valstybės narės galėtų laikytis tarptautinių įsipareigojimų, šis reglamentas neturi daryti poveikio tarptautinėms konvencijoms, kurių šalys jį priimančios yra viena arba daugiau valstybių narių. Tačiau, siekiant suderinamumo su šio reglamento bendraisiais tikslais, santykiuose tarp valstybių narių reglamentas turi būti viršesnis už konvencijas.
- (31) Kadangi šio reglamento tikslų, t. y. laisvo asmenų judėjimo Europos Sąjungoje, sutuoktinių galimybės tvarkyti turtinius santykius tarp jų pačių ir trečiųjų asmenų atžvilgiu santuokinio gyvenimo metu ir padalijant turtą, didesnio numatomumo ir teisinio saugumo, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame reglamente neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.
- (32) Šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos 7, 9, 17, 21 ir 47 straipsniuose dėl teisės į privatų ir šeimos gyvenimą, teisės tuoktis ir kurti šeimą pagal nacionalinės teisės aktus, teisės į nuosavybę, bet kokios diskriminacijos draudimo ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą, pripažintų principų. Ši reglamentą valstybių narių teismai turi taikyti nepažeisdami šių teisių ir principų.
- (33) Remiantis Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos

Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsniais, [Jungtinė Karalystė ir Airija pranešė apie norą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą] / [nepažeidžiant Protokolo 4 straipsnio, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą, jis nėra joms privalomas ar taikytinas].

- (34) Remiantis Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsniais, Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą, todėl jis nėra jai privalomas ar taikytinas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtis

1 straipsnis **Taikymo sritis**

1. Šis reglamentas taikomas sutuoktinių turto teisiniam režimui.
Jis netaikomas visų pirma mokesčių, muitų ir administravimo klausimams.
2. Šiame reglamente valstybė narė – visos valstybės narės, išskyrus Daniją, [Jungtinę Karalystę ir Airiją].
3. Šis reglamentas netaikomas:
 - a) sutuoktinių teisnumui ir veiksniumui,
 - b) išlaikymo prievolėms,
 - c) sutuoktinių vieno kitam dovanotoms dovanoms,
 - d) našlio (-ės) paveldėjimo teisėms,
 - e) bendroms sutuoktinių įmonėms,
 - f) daiktinių teisių į turtą pobūdžiui ir šių teisių viešinimui.

2 straipsnis **Sąvokų apibrėžtis**

Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtis:

- a) sutuoktinių turto teisinis režimas – normų, susijusių su turtiniais santykiais tarp sutuoktinių ir trečiųjų asmenų atžvilgiu, visuma;

- b) vedybų sutartis – susitarimas, kuriuo sutuoktiniai nustato tarpusavio turtinius santykius ir turtinius santykius trečiųjų asmenų atžvilgiu;
- c) autentiškas dokumentas – dokumentas, oficialiai parengtas arba kilmės valstybėje narėje kaip autentiškas užregistruotas dokumentas, kurio autentiškumas:
 - i) susijęs su autentiško dokumento parašu ir turiniu; ir
 - ii) pagrindžiamas aplinkybe, kad jį parengė valstybės arba kita šiam tikslui įgaliota institucija;
- d) teismo sprendimas – valstybės narės teismo priimtas sprendimas sutuoktinių turto teisinio režimo byloje, nesvarbu, ar įvardijamas kaip sprendimas, nutartis, įsakymas ar kt., taip pat teismo kanceliarijos sprendimas dėl teismo proceso išlaidų;
- e) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje, atsižvelgiant į konkretų atvejį, teismo sprendimas priimtas, vedybų sutartis sudaryta, autentiškas dokumentas parengtas, teisminis susitarimas patvirtintas arba bendro turto padalijimo ar kitas dokumentas sudarytas teisminės institucijos ar institucijos, kuriai ši perdavė funkcijas arba kurią ši paskyrė, arba jos akivaizdoje;
- f) valstybė narė, į kurią kreipiamasi – valstybė narė, kurioje prašoma pripažinti ir (arba) vykdyti teismo sprendimą, vedybų sutartį, autentišką dokumentą, teisminį susitarimą, bendro turto padalijimo ar kitą dokumentą, sudarytą teisminės institucijos ar institucijos, kuriai ši perdavė funkcijas arba kurią ši paskyrė, arba jos akivaizdoje;
- g) teismas – valstybių narių teisminė institucija, vykdanči teisminę funkciją sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais, taip pat neteisminė institucija arba asmuo, vykdančys jiems valstybių narių teisminės institucijos perduotas arba paskirtas teismų jurisdikcijos funkcijas, numatytas šiame reglamente;
- h) teisminis susitarimas – teismo patvirtintas arba teismo proceso metu sudarytas susitarimas dėl sutuoktinių turto teisinio režimo.

II skyrius

Jurisdikcija

3 straipsnis

Jurisdikcija vieno iš sutuoktinių mirties atveju

Valstybės narės teismai, kuriems pagal *[Europos Parlamento ir Tarybos] reglamentą (ES) Nr. .../... [dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų ir autentiškų aktų, susijusių su paveldėjimu, pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo pradėjimo naudoti]* pareikštas ieškinys dėl vieno iš sutuoktinių palikimo, taip pat turi jurisdikciją priimti sprendimą su ieškiniu susijusiais sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais.

4 straipsnis

Jurisdikcija santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium arba santuokos pripažinimo negaliojančia atveju

Valstybės narės teismai, kuriems pagal Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 pareikštas ieškinys dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium arba santuokos pripažinimo negaliojančia, taip pat turi jurisdikciją priimti sprendimą su ieškiniu susijusiais sutuoktinių turto teisinio režimo klausimais, jei sutuoktiniai šiuo tikslu sudaro susitarimą.

Susitarimą galima sudaryti bet kuriuo metu, taip pat teismo proceso metu. Jei jis sudaromas prieš teismo procesą, turi būti suformuluotas raštu, datuotas ir abiejų šalių pasirašytas.

Sutuoktiniams nesudarius susitarimo, jurisdikcija reglamentuojama 5 ir kitais straipsniais.

5 straipsnis

Kita jurisdikcija

1. Kitais nei 3 ir 4 straipsniuose numatytais atvejais jurisdikciją priimti sprendimą sutuoktinių turto teisinio režimo bylose turi:
 - a) sutuoktinių bendros įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama,
 - b) sutuoktinių paskutinės bendros įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama,
 - c) atsakovo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai, arba, jei ši sąlyga netenkinama,
 - d) abiejų sutuoktinių pilietybės arba – Jungtinės Karalystės ir Airijos atveju – jų bendros gyvenamosios vietos valstybės narės teismai.
2. Abi šalys gali taip pat susitarti, kad jurisdikciją priimti sprendimą dėl jų turto teisinio režimo klausimų turi valstybės narės, kurios teisę pagal 16 ir 18 straipsnius jie pasirinko kaip taikytiną jų turto teisiniam režimui, teismai.

Susitarimą galima sudaryti bet kuriuo metu, taip pat teismo proceso metu. Jei jis sudaromas prieš teismo procesą, turi būti suformuluotas raštu, datuotas ir abiejų šalių pasirašytas.

6 straipsnis

Papildoma jurisdikcija

Kai nė vienas teismas neturi jurisdikcijos pagal 3, 4 ir 5 straipsnius, valstybės narės teismai turi jurisdikciją, jei vieno arba abiejų sutuoktinių turtas arba jo dalis yra šios valstybės narės teritorijoje; tokiu atveju teismas, į kurį kreiptasi, turės priimti sprendimą tik dėl šio turto ar jo dalies.

7 straipsnis
Forum necessitatis

Kai nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 3, 4, 5 ir 6 straipsnius, valstybės narės teismai gali išimtinė tvarka ir su sąlyga, kad byla glaudžiai susijusi su šia valstybe nare, priimti sprendimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, jei dėl pagrįstų priežasčių teismo procesas negali būti pradėtas ar vykdomas arba jei paaiškėja, kad jis neįmanomas trečiojoje valstybėje.

8 straipsnis
Jurisdikcija nagrinėti priešieškinį

Teismas, kuriam pareikštas ieškinys pagal 3, 4, 5, 6 arba 7 straipsnius ir kuriame tebevyksta procesas, taip pat turi jurisdikciją nagrinėti priešieškinį, jei jis priklauso šio reglamento taikymo sričiai.

9 straipsnis
Kreipimasis į teismą

Laikoma, kad į teismą kreiptasi:

- a) tą dieną, kai teismui pateikiamas bylos iškėlimo arba lygiavertis dokumentas, jei ieškovas vėliau ėmėsi priemonių, kurių turėjo imtis, kad dokumentas būtų įteiktas atsakovui; arba
- b) jei dokumentas turi būti įteiktas prieš jį pateikiant teismui – tą dieną, kai jį gauna už jo įteikimą atsakinga institucija, jei ieškovas vėliau ėmėsi priemonių, kurių turėjo imtis, kad dokumentas būtų pateiktas teismui.

10 straipsnis
Jurisdikcijos tikrinimas

Jei valstybės narės teisme iškeliama sutuoktinių turto teisinio režimo byla, kurios nagrinėti pagal šį reglamentą teismas neturi jurisdikcijos, šis teismas savo iniciatyva paskelbia, kad neturi jurisdikcijos.

11 straipsnis
Leistinumų tikrinimas

1. Jei atsakovas, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitos valstybės, nei ta valstybė narė, kurioje pareikštas ieškinys, teritorijoje, neatvyksta į teismą, jurisdikciją turintis teismas privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą tol, kol nustatoma, ar atsakovui sudarytos sąlygos gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą laiku, kad jis galėtų pasiruošti gynybai, arba ar šiuo tikslu imtasi visų reikiamų priemonių.
2. Vietoj šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikomas 2007 m. lapkričio 13 d. Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse

arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse²⁵ 19 straipsnis, jei, vykdydama minėtą reglamentą, bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą viena valstybė narė turėjo perduoti kitai valstybei narei.

3. Kai Reglamento (EB) Nr. 1393/2007 nuostatos netaikomos, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jeigu pagal šią konvenciją bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą reikėjo išsiųsti į užsienį.

12 straipsnis

Lis pendens

1. Jei skirtingų valstybių narių teismuose bylos iškeliomos dėl to paties dalyko, tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, savo iniciatyva sustabdo bylos nagrinėjimą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.
2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtais atvejais teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, nustato savo jurisdikciją per šešis mėnesius, nebent tai būtų neįmanoma dėl išimtinių aplinkybių. Bet kurio kito teismo, į kurį kreiptasi dėl ginčo, prašymu teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, jam praneša datą, kurią į jį kreiptasi, ir nurodo, ar pripažino savo jurisdikciją nagrinėti ginčą arba, jei sprendimo dėl jurisdikcijos dar nepriėmė, kiek maždaug laiko reikės jurisdikcijai nustatyti.
3. Jei nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, atsisako jurisdikcijos teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, naudai.

13 straipsnis

Susiję ieškiniai

1. Jei susiję ieškiniai nagrinėjami skirtingų valstybių narių teismuose, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, gali sustabdyti bylos nagrinėjimą.
2. Kai šie ieškiniai nagrinėjami pirmosios instancijos teismuose, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, vienos iš šalių prašymu taip pat gali atsisakyti jurisdikcijos, jei jurisdikciją nagrinėti šiuos ieškinius turi teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, ir jei pagal jo teisę leidžiama ieškinius sujungti.
3. Pagal šį straipsnį ieškiniai yra susiję, kai juos siejantis ryšys toks glaudus, kad juos tikslinga nagrinėti ir priimti sprendimą dėl jų kartu, siekiant išvengti galimo sprendimų nesuderinamumo bylas nagrinėjant atskirai.

²⁵ OL L 324, 2007 12 10, p. 79.

14 straipsnis
Laikinosios ir apsaugos priemonės

Vienos valstybės teismų gali būti prašoma priimti šios valstybės narės teisėje numatytas laikinasias arba apsaugos priemones, net jei pagal šį reglamentą jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turi kitos valstybės narės teismai.

III skyrius

Taikytina teisė

15 straipsnis
Taikytinos teisės vientisumas

Pagal 16, 17 ir 18 straipsnius santuokinių turto teisiniam režimui taikytina teisė taikoma visam sutuoktinių turtui.

16 straipsnis
Taikytinos teisės pasirinkimas

Sutuoktiniai arba būsimi sutuoktiniai gali pasirinkti jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę, jei tai:

- a) sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių bendros įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė, arba
- b) vieno iš sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos pasirenkant taikytiną teisę valstybės teisė, arba
- c) valstybės, kurios pilietybę pasirenkant taikytiną teisę turi vienas iš sutuoktinių arba būsimų sutuoktinių, teisė.

17 straipsnis
Taikytinos teisės nustatymas, jei ji nepasirenkama

- 1. Jei sutuoktiniai nepasirenka taikytinos teisės, jų turto teisiniam režimui taikytina:
 - a) sutuoktinių pirmos bendros įprastinės gyvenamosios vietos po santuokos sudarymo valstybės teisė, arba
 - b) sutuoktinių bendros pilietybės sudarant santuoką valstybės teisė, arba
 - c) valstybės, su kuria, atsižvelgiant į visas aplinkybes, visų pirma į santuokos sudarymo vietą, sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai, teisė.
- 2. Šio straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos netaikomos, jei sutuoktiniai turi daugiau kaip vieną bendrą pilietybę.

18 straipsnis
Taikytinos teisės keitimas

Santuokiniai gali bet kuriuo santuokinio gyvenimo etapu nuspręsti savo turto teisiniam režimui taikyti kitą nei iki tol taikytą teisę. Jie gali pasirinkti tik vieną iš toliau nurodytų teisių:

- a) vieno iš sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos pasirenkant taikytiną teisę valstybės teisę, arba
- b) valstybės, kurios pilietybę pasirenkant taikytiną teisę turi vienas iš sutuoktinių, teisę.

Sutuoktinių turtui taikytinos teisės keitimas galioja tik ateityje, nebent sutuoktiniai nusprendžia kitaip.

Jei sutuoktiniai nusprendžia, kad taikytinos teisės pakeitimas galioja atgaline data, galiojimas atgaline data neturi poveikio nei pagal anksčiau taikytą teisę sudarytų sandorių galiojimui, nei iš anksčiau taikytos teisės kylančioms trečiųjų asmenų teisėms.

19 straipsnis
Taikytinos teisės pasirinkimo formos reikalavimai

- 1. Taikytinos teisės pasirinkimas užfiksuojamas pasirinktos valstybės arba dokumento parengimo vietos valstybės teisėje vedybų sutartims nustatyta forma.
- 2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, pasirinkimas turi būti bent aiškiai išreikštas, suformuluotas raštu, datuotas ir abiejų šalių pasirašytas.
- 3. Be to, jei valstybės narės, kurioje pagal šio straipsnio 1 dalį pasirinkdami taikytiną teisę abu sutuoktiniai turi bendrą įprastinę gyvenamąją vietą, teisėje numatyti papildomi vedybų sutarties formos reikalavimai, jų privaloma laikytis.

20 straipsnis
Vedybų sutarties formai taikytina teisė

- 1. Galioja vedybų sutartis, kurios forma atitinka sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytinoje teisėje arba sutarties parengimo vietos valstybės teisėje nustatytus reikalavimus.
- 2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, vedybų sutartis turi būti bent sudaroma raštu, datuota ir abiejų sutuoktinių pasirašyta.
- 3. Be to, jei valstybės narės, kurioje sudarydami vedybų sutartį abu sutuoktiniai turi bendrą įprastinę gyvenamąją vietą, teisėje numatyti papildomi šios sutarties formos reikalavimai, jų privaloma laikytis.

21 straipsnis
Kolizinių normų visuotinis taikymas

Pagal šio skyriaus nuostatas nustatyta teisė taikytina net tuomet, jei ji nėra valstybės narės teisė.

22 straipsnis
Imperatyvios normos

Šio reglamento nuostatos negalės turėti poveikio imperatyvių normų, kurių laikymąsi valstybė narė laiko tokiu svarbiu jos viešųjų interesų, pavyzdžiui, politinės, socialinės ar ekonominės sistemos, apsaugai, kad ji privalo būti taikoma visais jos taikymo sričiai priklausančiais atvejais, kad ir kokia būtų pagal šį reglamentą sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teisė, taikymui.

23 straipsnis
Ginčo nagrinėjimo vietos viešojo tvarka

Pagal šį reglamentą nustatytos teisės nuostata gali būti netaikoma tik tuomet, jei jos taikymas akivaizdžiai nesuderinamas su ginčo nagrinėjimo vietos viešąja tvarka.

24 straipsnis
Nukreipimo negalimumas

Pagal šį reglamentą nustatytos teisės taikymas reiškia tos teisės normų, o ne jos tarptautinės privatinės teisės normų taikymą.

25 straipsnis
Valstybių, turinčių dvi arba daugiau teisės sistemų, teritorinių įstatymų kolizija

Jei valstybę sudaro keletas teritorinių vienetų, kurių kiekvienas turi savą teisės sistemą arba savą su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais susijusių normų rinkinį:

- a) nustatant pagal šį reglamentą taikytiną teisę, bet kokia nuoroda į šios valstybės teisę laikoma nuoroda į tam tikrame teritoriniame vienetė galiojančią teisę;
- b) bet kokia nuoroda į įprastinę gyvenamąją vietą šioje valstybėje laikoma nuoroda į įprastinę gyvenamąją vietą teritoriniame vienetė;
- c) bet kokia nuoroda į pilietybę laikoma nuoroda į pagal šios valstybės teisę nustatyto teritorinio vieneto, arba, jei taikytinų normų nėra, šalių pasirinkto teritorinio vieneto, arba, jei teritorinis vienetas nepasirinktas, teritorinio vieneto, su kuriuo sutuoktinį (-ius) sieja glaudžiausi ryšiai, pilietybę.

IV skyrius

Pripažinimas, vykdytinumas ir vykdymas

1 SKIRSNIS

TEISMO SPRENDIMAI

1 poskirsnis

Pripažinimas

26 straipsnis

Teismo sprendimų pripažinimas

1. Vienoje valstybėje narėje priimti teismo sprendimai pripažįstami kitose valstybėse narėse be papildomų formalumų.
2. Bet kuri suinteresuotoji šalis, kuri teismo sprendimo pripažinimo klausimą iškelia kaip pagrindinį ginčo klausimą, gali Reglamento (EB) Nr. 44/2001 [38–56] straipsniuose numatyta tvarka kreiptis dėl šio teismo sprendimo pripažinimo.
3. Jei teismo sprendimo pripažinimo klausimas valstybės narės teisme iškeltas kaip šalutinis, jurisdikciją jį nagrinėti turi šis teismas.

27 straipsnis

Teismo sprendimo nepripažinimo pagrindai

Teismo sprendimas nepripažįstamas, jei:

- a) pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, viešajai tvarkai;
- b) bylos iškėlimo arba lygiavertis dokumentas neįteiktas į teismą neatvykusiam atsakovui laiku ir tokiu būdu, kad jis galėtų pasiruošti gynybai, nebent jis neužginčijo teismo sprendimo, nors galėjo tai padaryti;
- c) jis nesuderinamas su valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, priimtu teismo sprendimu byloje tarp tų pačių šalių;
- d) jis nesuderinamas su anksčiau kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje priimtu teismo sprendimu byloje, iškelta dėl to paties dalyko, tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, jei anksčiau priimtas sprendimas tenkina reikiamas jo pripažinimo valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, sąlygas.

28 straipsnis

Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją

1. Kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija negali būti peržiūrima.
2. 23 straipsnyje minėtas viešosios tvarkos kriterijus negali būti taikomas 3–8 straipsniuose minėtoms jurisdikcijos normoms.

29 straipsnis

Draudimas peržiūrėti teismo sprendimą iš esmės

Jokiu atveju užsienio teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

30 straipsnis

Bylos nagrinėjimo sustabdymas

Valstybės narės, į kurią kreiptasi su prašymu pripažinti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, teismas gali sustabdyti bylos nagrinėjimą, jeigu teismo sprendimas apskūstas įprasta tvarka.

2 poskirsnis

Vykdymas

31 straipsnis

Vykdytini teismo sprendimai

Vienoje valstybėje narėje priimti ir joje vykdytini teismo sprendimai kitose valstybėse narėse vykdomi pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 [38–56 ir 58] straipsnius.

2 SKIRSNIS

AUTENTIŠKI DOKUMENTAI IR TEISMINIAI SUSITARIMAI

32 straipsnis

Autentiškų dokumentų pripažinimas

1. Vienoje valstybėje narėje parengti autentiški dokumentai pripažįstami kitose valstybėse narėse, jei šių dokumentų galiojimas nėra užginčijamas pagal taikytiną teisę ir jei jų pripažinimas akivaizdžiai neprieštarauja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, viešajai tvarkai.
2. Autentiškų dokumentų pripažinimo pasekmė yra ta, kad dokumentų turinys įgyja įrodomąją galią ir jiems taikoma paprasta galiojimo prezumpcija.

33 straipsnis
Autentiškų dokumentų vykdytinumas

1. Pateikus prašymą, vienoje valstybėje narėje parengti ir vykdytini dokumentai paskelbiami vykdytinais kitoje valstybėje narėje Reglamento (EB) Nr. 44/2001 [38–57] straipsniuose numatyta tvarka.
2. Teismas, kuriam pareiškiamas ieškinys pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 [43 ir 44] straipsnius, gali atsisakyti priimti arba panaikinti sprendimą, kuriuo konstatuojamas autentiško dokumento vykdytinumas, tik tuomet, jei jo vykdymas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, į kurią kreipiamasi, viešajai tvarkai.

34 straipsnis
Teisminių susitarimų pripažinimas ir vykdytinumas

Teisminiai susitarimai, vykdytini kilmės valstybėje narėje, bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu pripažįstami ir paskelbiami vykdytinais kitoje valstybėje narėje tokiomis pat sąlygomis, kaip ir autentiški dokumentai. Teismas, kuriam pareiškiamas ieškinys pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 [42 arba 44] straipsnius, atsisako priimti arba panaikina sprendimą, kuriuo konstatuojamas teismo susitarimo vykdytinumas, tik tuomet, jei jo vykdymas akivaizdžiai prieštarauja vykdančiosios valstybės narės viešajai tvarkai.

V skyrius

Poveikis tretiesiems asmenims

35 straipsnis
Poveikis tretiesiems asmenims

1. Sutuoktinių turto teisinio režimo pasekmės sutuoktinio ir trečiojo asmens teisiniams santykiams reglamentuojamos pagal šį reglamentą sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teise.
2. Tačiau valstybės narės teisėje gali būti numatyta, kad sutuoktinių turto teisiniam režimui taikytina teise sutuoktinis negali remtis prieš trečiąjį asmenį, jei vienas ar kitas turi įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje ir jei neįvykdytos šioje teisėje numatytos registravimo ar viešinimo sąlygos, nebent trečiasis asmuo žinojo arba turėjo žinoti, kurios valstybės teisė taikytina sutuoktinių turto teisiniam režimui.
3. Valstybės narės, kurioje yra nekilnojamasis turtas, teisėje gali būti numatyta šio straipsnio 2 dalyje nustatytajai analogiška sutuoktinio ir trečiojo asmens teisių santykių, susijusių su šiuo nekilnojamuoju turtu, norma.

VI skyrius

Bendrosios ir baigiamosios nuostatos

36 straipsnis

Santykis su galiojančiomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų pagal Sutarties 351 straipsnį, šis reglamentas nedaro poveikio dvišalių ar daugiašalių konvencijų, kurių šalys priimančios šį reglamentą yra viena arba daugiau valstybių narių ir kuriose nagrinėjami šiuo reglamentu reglamentuojami klausimai, taikymui.
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, santykiuose tarp valstybių narių šis reglamentas yra viršesnis už konvencijas, kuriose nagrinėjami šiuo reglamentu reglamentuojami klausimai ir kurių šalys yra valstybės narės.

37 straipsnis

Visuomenei ir kompetentingoms institucijoms teikiama informacija

1. Ne vėliau kaip [...] valstybės narės tinkama, jų nuomone, oficialiaja (-iosiomis) kalba (-omis) Komisijai pateikia:
 - a) nacionalinės teisės aktų ir procedūrų, susijusių su sutuoktinių turto teisinio režimo teise, aprašą, taip pat atitinkamų dokumentų tekstus;
 - b) informaciją apie nacionalines poveikio tretiesiems asmenims pagal 35 straipsnio 2 ir 3 dalis nuostatas.
2. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokius vėlesnius šių nuostatų pakeitimus.
3. Pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis pateiktą informaciją Komisija viešai paskelbia tinkamomis priemonėmis, visų pirma Europos teisminio tinklo civilinėse ir komercinėse bylose interneto svetainėje.

38 straipsnis

Peržiūros išlyga

1. Ne vėliau kaip [po penkerių metų nuo taikymo pradžios ...] ir po to kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento taikymo ataskaitą. Prireikus prie ataskaitos pridedami reglamento pakeitimų pasiūlymai.
2. Šiuo tikslu valstybės narės pateikia Komisijai atitinkamą informaciją apie šio reglamento taikymą jų teismuose.

39 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šio reglamento II ir IV skyrių nuostatos taikomos jau pradėjus taikyti reglamentą teismui pareikštiems ieškiniams, gautiems autentiškiems dokumentams, sudarytiems teisiniams susitarimams ir priimtiems teismo sprendimams.
2. Tačiau, jei kilmės valstybėje ieškinys pareikštas iki šio reglamento taikymo pradžios, po šios datos priimti teismo sprendimai pripažįstami ir vykdomi pagal IV skyriaus nuostatas, jei taikomos jurisdikcijos normos atitinka numatytąsias II skyriuje.
3. III skyriaus nuostatos taikomos tik sutuoktiniams, kurie santuoką sudarė arba jų turto teisiniam režimui taikytiną teisę pasirinko jau pradėjus taikyti šį reglamentą.

40 straipsnis
Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtąją dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. Šis reglamentas taikomas nuo [praėjus vieneriems metams nuo jo įsigaliojimo].

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta [vieta] [data]

Tarybos vardu
Pirmininkas